

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 37. Zettortdeenä 14tâ September 1839.

J a u n a s s i n n a s.

Brihwaischanas swehtki zeta August deena bij mannim un muhsu draudsei, ihpaschi Kalnzeem un Klichwesmuischas pagastam, kas pee Jelgawas draudses peederrigi, preeziga deena. — Kalnzeema pagasta rohbeschi steepjabs lihds Widsemnes rohbescheem, no Jelgawas 30 werstes, un mahjas irr garr un us Keeluppees krastem un atkal eefsch mescheem un purwjeem. Zahsch gabbals lihds Jelgawu. Lautireem ar sirgu gruhti abraukt, gruhti arridjan ar laiwu to tahtu zellu isstaigabt. Tad nu no wezzu wezjeem laiskeem daschi Kalnzeemeeschi Schlohes mahzitaju peeluhguschis tohs peeneint eefsch debbesu leetu darrischanahm. Pee Schlohes tift, jazeltabs pahr Keeluppi ar plohtu pahri. Utri gruhti isdarrama leeta kad uhdeni saplubuschis. Talabb abbi pagasti fem jaw irr wehlejuschees ihpaschu basnizu turreht, kas buhtu abbeju pagastu widdu, kur weeglaka pee-eeschana buhtu un irr talabb pee augstahm teefahm luhgts scho schelastibu, prohti ihpaschu basnizu, scheem pagasteem isgahdaht. Lihds schim ne kahda atbilde mums naw tiklusi!

Pee Jelgawas draudses eenahjis atsinnu, ka behrnu mahziba ihpaschi tam widdum wajjadwa, kur ne warr peekluht pee Deewa namma teitan mahzitees, un talabb skubbinadams schohs pagastus usskubbinaju skoblas nammu sewim sagahdaht ta, ka tai pascha namna arri swehtdeenas sanahktu ja ne wairak, rihta luhgshanas noffaitiht, garrigas dseefmas nodseedahnt un sprebbiki islassiht. Schis mans padohms bij daudseem patihkams, ihpaschi teizamam un gobdigam Kalnzeemas teefas presidentim Klichwesmuischas fainneekam Purmallu Klahwu Annusim. Neapnizzigi wihrs irr gahjis, un kawejis deenas, un luhdsees gan schein gan tur

paligu. Zeeniga kambara teefa mums iswehleja wezzas rijas un wezzas kuhstis panemt kas pee Gailukrohgaleefkas skahweja, un 40 affis klintas no mescha islaust. — Peeminnehts fainneeks, un ar winnu lihds, daschi zitti deewabihjigi un labprahtigi fainneeki palihdseja tohs peederrigus akminus fawest un tahs ehkas noplehst un us ohtru Keeluppees puffi, prohti us labbu puffi pee pascha leelzetta pahrzelt. Basnizas pehrminderi un skohlmeisters un mahzitajs bija kohpigi, naudu ar luhgshamu sagahdaht peenembami ar pateizibu tikpatt 10 kap. ka 100 rublus sudr., — lai buhtu ammatneekem ko maksahnt, deklus un zittus balkus fapirkt u. t. j. pr. Annusis usnehmahs naudu mums leeneht un lihds 540 sudr. rublus isdewis mums gattawa jauka ehka ar diweem skursteeneim smukki mahleta, ar stipru un augstu fundamenti; eefschpuffe weena galla skohlmeisteram 2 kambari, ohtra galla leela sahle, kam galla kambaris ta peelikts, ka to dehtu seenu ar ko tas aistaisihts warr isneemt, schim kambarim masa kanzele un masa altara weefina. Scho kambari tai deena kad patis mahzitajs naw, aistaisa zeeti, un sahle darbu deenas skohlu turvehs. —

Ne warredami pehz likumeem scho nammu gruntigi, ka basnizu eeswehtiht, ruhpejohs ir bes tam Deewa kalposchanu schai weeta eewest Deewam un draudsei par patihshanu. Pee-luhdsu wezzu Birsgalles mahzitaju mums ihpaschas dseefminas farakstiht, derrigas schai deena dseedahnt, peeluhdsu Jelg. Wahzrihtas mahzitaju, Dalbas mahzitaju un Sallgalles mahzitaju tai deena lihds abraukt un mums palihdseht Deewa schelastibu un swehtibu pahr scho weetu isluhg. Mihli ammata beedri mannu aizmaschanu paklausija un muhs ar tik jau-

feem un stipreem wahrbeem pameelosa, ka tee paliks labbâ peeminnâ teem 500 kas tur bija sanahkufchi, til patt augsteem kâ semmeem. — Tahs us scho deenu sarakstias dseefminas ko muhsu draudsēs 6 skohlmeisteri jauki likte aufim dseedadami atskanneht, isdallijam wisseem klastbuhdameem par peeminu. Zerreju ka jums mihli lassitaji schihs dseefminas schinni Alwischu lappâ buhs patihkamas bijuschas lassiht, talabb tahs 36tâ Nr. muhsu Alw. lappinâs effam eelikkufchi.

W. P.

Reem. II, 22. Tad raugi to Deewa laipnibu un bahrsibu. x.

Tâ fakku daudstreis sawâ firbi redsebams kâ schis gads un schi waffara preeksch mannahm azzim israhahs. Papreeksch tahdu garru pastahwigu seemu wehl ne biju peedstihwojis, jeb-schu wezs wihrs esnu. Atâ swehtdeenâ pehz leeldeenâs, dseedafchanas swehtdeenâ, kas scho gadd bij 23schâ April deenâ, pats wehl kkuu brauzis ar kammanahm us sawu basnizu; bij wehl ihsts seemas zelsch, un gar meschmallu pateesi ittin puhlinfch zaur dsitkem sneega kuppencem zaurbrist. Dohmaju tuhda: nu ar rudseem buhs pagallam, lai arri buhtu smilkschu laukâ, tomehr buhs ispuinischi. Un tâ arri bij; rahbijahs gan kad sneegs nokuffe ir rudsi salti bet kâ ar puttu plehwiti apfegti, un ne zil ilgi tad issudde azzim redsoht! sahle un smilgas pahnehme druwu un palikke tikkai plahna plahna fahrtina rudsu: un taggad fur jaw sehklas teefu kullam jaw skaidri warr paredseht, ka tiklabb mihla maisite buhs zittur jagahda pascheem, it ka salni pehrkami lohpineem, ja tikkai fur warrehs to dabbuht. Tē nu gan zilweka waina nar, bet Deewa bahrsiba! ko buhs darriht! paseinnotees wajaga appaksch Deewa warrenahm rohkahm, patwehrtees pee swehtas tizzibas, un wehl paldeews fazziht par to ko dewis. — Dohmaju atkal: kahda seema bijust, tahs da buhs arri waffara, jo zil pats esnu nomannijis sawâ muhschâ, tad waffara mehds

turretees seemai lihds, un ne seema pehz waffaras, ka zitti fakka. Scha gabda seema dewe ir salnu ir sneegu papillam; tad nu waffara dohs ir karstumu ir leetus papillam, un tâ arri irr, un pateesi rebsam. Jaw tahdu mihligu jauku un augligu pawaffaru fenn gabdeem ne bijam redsejschi. Wissi waffareji isdewahs ittin par preeku un par jauku zerribu us baggatu plauschanu. Deewa laipniba redsama muhsu mallâ fur ween usskatt, tiklabb druwâs, kâ plawâs, tiklabb dahrsds kâ gannibâs, wissur Deewa swehtiba! — Slawehts Deews, linni kâ needri garri un beesi, un faut arri welbēs no stipreem wehjeem un warrena leetus laika, tomehr sweedrus baggati atlihdsinahs. Grikku lauzini seebds jaw no tahlenes balti spihd, kâ wezza wihra bahrsde — fur ween meeschu lauks, tur arri labbas plikkēs aug preeksch tahdeem kas fahribas beedribu wehl ne sim; pehz aufahm lai kummeki sweeds zil gribb, buhs deefgan ko doht, un seena schkubni jaw wissi pilni, jeb-schu gan lohiti gruhiti bij to Deewa swehtibu us plawahm rohkâ dabbuht, leetus labbad, kas beesi usgahje, strahdneekus daudstreis wihle, un darbu breefnigi aiskaweja. Par to arridsan taggad wehl zis plawas stuhris nekohyts palizzis, un kâ dsird, dascham labbam, kam lan-kas gar upmallahm, wiss seens un wesselas seena gubbas no uhdena gan samaitatas, gan pa wissam aisnestas prohjam. Atkal Deewa laipniba lihds ar Deewa bahrsibu. Bet agri zehlahs arri scho gadd pehrkona debbeschi lihds ar leelu karstumu ittin kâ Deewa bahrsibas leezineeki un fullaimi, kas launus isbaideja ir gruhiti gan peemeleja ar debbes-ugguntinu, un zittu ar ahtru nahwi panehme, ka jaw effam lassijfchi schinnis lappâs. Jaw waffaras swehtku neddelâ, fadaufija sibbens Smakstes mahjâs (Kalmemuischâ) kahdas 40 aitas, kas ap pussdeenas laiku pee sehtinas weenâ gubbâ beesi kohpâ bij apmettuschees, kâ jaw aitas mehds darriht; kâ dewe tâ ar weenu paschu spehreenu wissas bij noht, un ne kusteht wairs ne kustejahs. Ne zil tabl no schahs weetas gulleja wehl kahdas 3 woi 4 aitinas, kas krodhsineekam peeder-

reja, bet sawrup ihpaschâ tſchuppina kôhpâ; tahs palikke dſihwas. Teiz ka muhsu kaiminds Widſemmê, weena kalpa ſeewina ſtaigajuffi ar behrnu us rohkahm ſawu zellu. Tai uſeet pehrkôna gaisſ, ſibbins noſitt mahti, un behrnu tai israuſ no rohkahm un to nomett kahdus ſohltus tahlaki pee ſemmes; bet behrninſch paleek dſihwas. Woi tê naw Deewa laipniba un bahrſiba? — Jaw trihs reis miehſ ſchê pat arridsan wiſſai bahrga pehrkôna dehl, un diwi naktiſ blakkam palikkam kahjâs un apgehrbuſchi zauru nakti bijam nomohdâ, gaididami kâ buhſ! ſibbinaja weenadi ween, tâ ka wiſſ debbes liſſahs weenâ ugguni buht, ir ſpehre beeſi gan un it tuwu un breeſmigi daubſfreiſ gruhſti muhs iſbeedeja; bet ſchê pahrgahje beſ kahdas nelaimes un ſſahdes. Dſirdejam pehzak ka zittur gan eeſpehris; tê kahdu wezzu augſtu ſauſu kôhku pahrschkehlis, tê kahdâ rudſu gubbâ eeſchahwiſ, kaſ ſadegge; zits ſpehrens diſkes uhdeni kriſdams, tê ilgi burbulejis kâ wahridams, u. t. j. pr. — 27tâ Zuhli deenâ uſgahje ap launaga laiku leelâ Daugawas muſſchâ (Rinden) brihnum ſtipra auſa ar kruſſu. Tê bij atkal kô bihtees; gan arri ſibbens ſpehre klahſt pahri reis, tomehr ſſahdi ne darrija. Bet kruſſa til leela kâ meſſcha ahboli 3 lihds 4 lohtus ſmagga, ar breeſmigu wehju, tê warr dohmahſ kahda ſſahde! teefa to ſpreeduffi us 1305 ſudraba rubl., lohga glahſes ween 337 ſadauſſija, dahrsa augltus pehdigi ſadraggaja, rudſu weſnu kô patlabban no lauka us ſchkuhni gribbeja aiſweſt, apgahſe augſchpehdu — weſſelas rudſu gubbas neween apgahſe un iſjukke, bet zittu tahlu aiſneſſe; laime wehl — ka lohpus dabbuja ahtri laidarâ atpakkat dſiht til kô tohs ſtrihpainus tumſchus kruſſa debbeſchus eerandſija, kaſ ar weeſuli un rihsſchanu ahtri uſnahze. — Raug tâ rahdiſjees ſchinni widdâ Deewa laipniba un bahrſiba preeſch muhsu azzim ſchinni waſſarâ, kô abbas teizam un ſlawejam ſtiprinadamees ar to ſawâ tizzibâ un zerriba. Waſſara ſteidsahs us gallu, un jaw ſahkam mihtu ruddeni, Deewa baggatas dahwanas fanemdami no lauſeem un dahrſeem; ohgas un ahboli papillam — behrni

ne warr beigt pluhmes krent — gurku Deewa ſwehtiba, un leelu gurku zitti tahdi tehwiini kaſ 3 pohbus papillam ſwerr. Miblas biſtites arri muddigi gan ſtrahdajufchi ſchinni waſſarâ kaut gan dauds leetus tahs deeſgan kaweja pee ſawa darba — tomehr tahs ir zilwekeem ſcho gadd ne leegs peenahkamu kôhpschanas un kungateefu. Gruhſti irr taggad peektuht pee ſehjama rudſu lauka, par to ka ſemme wiſſai ſlapja no warrena leetus laika. Pee mums, kur agri ſluâm ſehjuſchi til kô warreja ſemmi ſtrahdahſ, jauni rudſi jaw ſimukki ſpihd un taurejahs ſpehzigi. Gaidam wehlu ruddeni ar Deewa ſchêlaſtibu, kur wiſſi eeſpehſtim lauku pareiſi wehl apſeht, un waſſarejus labbi fanemt; jo ſtahrki ſcho gadd ilgi pee mums palikkufchi; ſchinni widdâ lihds 27tu Auguſta deenu; redſeſchu woi ſchi tahda taiſna ſihme kâ laudiſ tizz, jeb woi muhs peewils, bet to ſimmi ka zittabi ſtahrks labpraht jaw ſtarp 6tu un 12tu Auguſta deenu muhsu ſemmi mehds atſtaht. Bet kur ween kahds zilweks dabbas leetas un noſikkumus labpraht wehrâ leek un pareiſi apzerre, tam arridsan it teeſcham wiſſur gaddahs raudſiht, ir Deewa laipnibu un bahrſibu, ſew par ſwehtu preeku un mahzibu.

R. S — 3.

Teefaſ flubdinachanas.

Tas pee Jelgawas peerakſtibts Johann Jedowiz, kam Skuiju uhdensſudmalas Kalnamuiſchâs pagasâ peederr, un kurra mahjasweeta taggad naw ſinnama, teek zaur ſcho uſaizinahts, itt teeſcham 6 neddelu ſtarpâ no appakſchraſſitas deenas pee Dohbeles aprinka teefaſ patſ peeteiktees, ka tam ne til ween to Kurſemmes Subernementawaldiſchanas pawehleſchannu no 22tra Mei f. g. Nr. 3035 warrefu preeſchâ liſt, bet tam arridsan praſſiht, arrig wiſſſch tohs parrabus, kaſ us tahm Skuiju uhdensſudmalahm guſt, ar rentehm un iſdohſchannahm taggad ſpehj iſmaksahſ; — ar to panahziſchannu, ka, ja wiſſſch noliktâ terminâ ne nahks, pehz ſchi termina Samuel Jedowiza ſuhdſibâ prett wiſſnu, Johann Jedowizu, teefa ſpreedihs kaſ taiſniba. Jelgawâ, 31mâ Auguſt 1839. 3

(R. S.) Meeraſpreedejs v. Derſchau.
(Nr. 1161.) Friedrich Becker, ſekreſchra weetâ.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstis ic. ic. ic., tohp no Suhres pagasta teefas wiffi parradu deweji ta scheid nomirruscha fainneeka Mezzneeku Zanna Stellerhoff zaur scho usaizinati, ar sawahm prassifchanahm un peerahdischanahm lihds 19tu Oktober f. g., kas par to weenigu un isflehschanas terminu noliktis, pee schihs teefas peeteiktees, ar to pamahzifchanu, ka wehlah neweenu wairs ne klausihis. La arridsan tee, kas peeminnetam nelaihm fo parrada buhtu, teel usaizinati, lihds peeminnetam terminam sawus parradus aismakfahit; kas kflussu zeetihis, tam buhs pehz dubbuliti sawi parradi jaatlidhsina.

Suhres pagasta teefa, 19ta August 1839. 2
 ††† Fanne Grünberg, peefehdetais.
 (Nr. 35.) Theodor Blaubeck, pagasta teefas ffrihw.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstis ic. ic. ic., tohp no Derper-Memelmuischas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas jeb melleschanas buhtu pee tahs mantas ta nomirruscha fainneeka Peter Pelle, usaizinati, lihds 4tu November 1839 ar sawahm prassifchanahm un labbahm parahdischanahm noliktis laikä pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlah neweenu wairs ne klausihis. Derper-Memelmuischas pagasta teefa, 28ta August 1839. 3
 (Z. S.) ††† Kristap Wallerian, pagasta wezz.
 (Nr. 12.) J. Pelling, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstis ic. ic. ic., tohp no Derper-Memelmuischas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas jeb parradu malfaschanas buhtu pee ta, inventariumatruhluma un nespehziabas deht, no mahjahm islikta schihs, muishas fainneeka Gebbert Kalnin, usaizinati, lihds 28tu Oktober 1839 pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlah neweenu wairs ne klausihis. Derper-Memelmuischas pagasta teefa, 28ta August 1839. 3
 (Z. S.) ††† Kristap Wallerian, pagasta wezz.
 (Nr. 13.) J. Pelling, pagasta teefas ffrihweris.

No Uppeemuischas pagasta teefas tohp wiffi mantineeki tahs scheid nomirruschas atraitnes, ta pee Titelmundes pagasta peerakfita un Leischods 1837ta gadda nomirruscha waggara Zanne Behrsin, ar wahrdu

Lotte, usaizinati, diwu mehneschu starpä, prohti lihds 18tu Oktober f. g., pee schihs pagasta teefas peeteiktees un to mantas-dallifchanu sagaidiht; ar to pamahzifchanu, ka teem, kas ne peeteiktohs, wehlah buhs kflussu jazeesch. Uppeemuischas pagasta teefa, tai 23schä August 1839. 1

(Z. S.) ††† Fanne Krautsche, pagasta wezzakais.
 (Nr. 67.) G. Reichmann, pagasta teefas ffrihweris.

No Kalnamuischas pagasta teefas tohp sinnamu darrihts, ka schi pagasta fainneekam leelam Dahrneekam tai nakti no 17ta us 18tu August f. g. trihs sirgi no gannibahm nosagti: 1) bruhus (puffis) 9 gaddu wezs, abbas pakkal-fahjas pahri pahr wehli baltas, masa bleffite peerè, un leela bedre us kaustuwi rikhu-weetä; 2) pahts (pals) 5 gaddu wezs sirgs, melni sarri un este, un melna srihpe pahr mugguru, labba fruhst no rikhem noberfeta plikka bes spalwas; 3) melns 11 gaddu wezs sirgs, masa sichte peerè, un arri labba fruhst no rikhem noberfeta. Kas schohs sirgus usihme, jeb taisnu sinnu schai pagasta teefai dohd, dabbohn peenahlamu pateizibas naudu. — Scho triju sirgu weetä tumschi bruhus us weenu kahju kshs sirgs 16 jeb wairak gaddus wezs atrahs tappis; tad nu tas kam schis sirgs buhtu suddis, teel usaizinahts, fchetru neddelu starpä ar labbahm parahdischanahm, ka tas sirgs wianam peederr, pee schihs pagasta teefas peeteiktees un prett barroschanas un fluddinaschanas atlihdhsinaschanu sawu sirgu prettim nent, zittadi to paschu pagasta lahdei par labbu wairaksholitajam uhtrupè wahrdohs.

Kalnamuischas pagasta teefa, 25ta August 1839. 2
 J. Willumsohn, peefehdetais.
 (Nr. 146.) J. Bluhmann, pagasta teefas ffrihweris.

Preefch kahbahm trim neddelahm tappe Puffes meschä, ne tahlu no mescha-kunga-muischas Swebtes, behrs arraia sirgs ar ratteem atrahs, ware buht no kahda sagla atrahs. Kam schis sirgs un schee ratti peederretu un kas peenahlamu leezibu par tam warretu doht, tohp usaizinahts, diwu mehneschu starpä, prohti lihds 28tu Oktober f. g., pee schihs pagasta teefas tadeht peeteiktees, un prett barroschanas atlihdhsinaschanu sawu sirgu un sawus rattus prettim nent, zittadi tohs pagasta lahdei par labbu pahrdohs. Puffes pagasta teefa, 28ta September 1839. 3
 (Z. S.) ††† Fannis Zelme, pagasta wezzakais.
 (Nr. 41.) C. Freyberg, pagasta teefas ffrihweris.

W r i h w d r i k k e h t.

No jahrmalfas-gubernementu augstas waldischanas puffes: Waldischanas-rahts U. Weitler.